

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 3. oktobra 1941-XIX

Cena posamezni številki 0'60

Ob otvoritvi Ljubljanskega velesejma

Dokaz življenjske sposobnosti Ljubljanske pokrajine in njene trdne ter neomajne volje po napredku je letošnji Ljubljanski velesejem. To je njegov veliki pomen, to pa je hkrati tudi njegova velika vzpodbuda za gospodarske sloje pokrajine. Posebno razveseljivo pa je to, da se podaja ta dokaz v času, ki ni za gospodarske razstave najbolj primeren. Da se bo z velesejmom izpričala življenjska sila Ljubljanske pokrajine tudi v takšnih časih, to mora pač ohrabriti prebivalstvo vse pokrajine.

Drugi veliki pomen letošnjega Ljubljanskega velesejma je v tem, da nudi trdno in zanesljivo podlago za preorientacijo gospodarstva Ljubljanske pokrajine. Ta preorientacija je postala nujna z ustanovitvijo Ljubljanske pokrajine in z nastankom čisto novih razmer. Jasno je, da more biti smer gospodarske preorientacije Ljubljanske pokrajine samo ena: da se poglobe že obstoječe trgovinske zveze med Ljubljansko pokrajino in drugimi pokrajinami Kraljevine Italije ter da se ustvarijo še nove zveze. Baš velesejem bo mogel največ pripomoči, da se bo ta naloga zadovoljivo izvedla.

Pa tudi še v mnogih drugih ozi-rih bo Ljubljanski velesejem našemu gospodarstvu v velikansko korist. Italijanska industrija je na silno visoki stopnji in bodo zato njeni izdelki dobri šola za naše ljudi. Obiskovalci velesejma bodo spoznali celo vrsto novih iznajdb, videli bodo, kako se dobro prikaže razstavno blago, seznanili se bodo s celo vrsto drugih modernih pridobitev.

Posebne pomena bo to, da bodo obiskovalci videli tudi prednosti načrtnega gospodarstva in sistematične avtarkije. Tudi naša pokrajina mora posvetiti samopreiskbi mnogo večjo pozornost kot doslej. V sedanjih časih, ko je treba na vseh koncih varčevati z materialom, je avtarkija prva naloga.

Zelo veliko korist bo imelo od velesejma tudi naše kmetijstvo. Razstava italijanskega kmetijstva bo pokazala, na kako visoki stopnji je to kmetijstvo in kako mnogo se moremo mi še naučiti. Prepričani smo, da bodo naši kmetovalci lepo priliko, katero jim bo nudil Ljubljanski velesejem, tudi v polni meri izkoristili.

Ne na zadnje pa je treba poudariti še eno stvar, ki je največje važnosti ne le za Ljubljanski velesejem, temveč tudi za Ljubljano in vso Ljubljansko pokrajino. Izredna naklonjenost, ki jo je pokazal Eksc. Visoki komisar Grazioli za Ljubljanski velesejem, dokazuje, da je namenjena velesejmu še velika vloga. To moramo sklepati tudi zato, ker se bodo takoj po zaključku letošnjega velesejma začeli delati načrti za razširjenje in povečanje Ljubljanskega velesejma.

V megli električne luči

bo zagrnen ob večerih ves prostor velesejma. Letos bomo namreč imeli novost, da bo celotno razstavišče občinstvu pristopno do 21. ure. Po sejnišču že postavljajo močne reflektorje. Krasni svetlobni efekti bodo doseženi z neonskim svetlobo, mavrične barve se bodo prelivala v curkih vodometov.

Ljubljanskega velesejma. Moremo zato upati, da bo Ljubljanski velesejem eden največjih in najlepših velesejmov jugovzhodne Evrope.

Jasno je, da bo ta nova pozicija Ljubljane in njenega vele-

sejma dala vsemu gospodarstvu pokrajine nove možnosti napredka in blagostanja.

Vse vzroke torej imamo, da pozdravljamo otvoritev Ljubljanskega velesejma s posebnim veseljem

in zadoščenjem, pa tudi s hvaležnostjo vsem onim, ki so omogočili, da se letošnji velesejem otvori in otvori vrhu tega v znaku napredka in lepih perspektiv za bodočnost.

Za pravilni razvoj Ljubljane

Eksc. Vis. Komisar Grazioli otvoril razstavo regulacijskih načrtov Ljubljane

Ljubljana se je dolga stoletja razvijala brez posebnega načrta, zgolj po naključju in to tudi še potem, ko je padlo mestno obzidje in je dobilo mesto prostora za nov razmah. Šele mladi Ivan Hribar je poskrbel za regulacijski načrt Ljubljane, ki je bil po velikem potresu naravnost nujnost. Ta regulacijski načrt se je nato tudi izvrševal, čeprav ne vedno z vso doslednostjo. Razvoj Ljubljane pa je med tem tako napredoval, da prvi regulacijski načrt ni več zadostoval in da je bila potrebna novega načrta vedno bolj nujna, zlasti po priključitvi cele vrste okoliških občin. Velika Ljubljana je morala dobiti novi regulacijski načrt in s Plečnikovim načrtom za svetokriški okraj je dobila Ljubljana prvi del novega regulacijskega načrta. V l. 1931. do 1940. se je nato pripravil novi veliki regulacijski načrt Velike Ljubljane, ki se je po vojni povečala od 13 na 65 milijonov m². Ko so bila določena glavna načela, na katerih naj bi slovel novi regulacijski načrt, je bil razpisan natečaj, čigar rezultat je bilo 12 predloženih načrtov. Ti načrti so se izdelovali v najtežjih razmerah in zato tudi niso mogli v vsakem oziru ustrezati zahtevam natečaja. Vendar pa so podali toliko resnega študija o urbanistič-

nih pogojih Ljubljane in dali toliko pobud, da so lahko s temi načrti zadovoljni tako projektanti kot tudi mestna občina.

To je tudi jasno potrdila razstava vseh regulacijskih načrtov Ljubljane, ki je bila v torek slovesno otvorjena v Jakopičevem paviljonu. Otvoritvene slovesnosti se je udeležilo veliko število raznih predstavnikov našega javnega življenja, razstavo pa je otvoril Eksc. Visoki Komisar Grazioli.

Uvodne besede je spregovoril župan dr. Adlešič, ki je pozdravil vse goste, zlasti Vis. Komisarja, nato pa se zahvalil vsem, ki so delali za čim lepši razvoj Ljubljane. Posebej se je zahvalil vsem projektantom in naglasil, da morejo biti s stvarnim rezultatom načrtov zadovoljni vsi, pa čeprav je bila podeljena samo ena nagrada. Župan dr. Adlešič je nato naglasil, da se vsi regulacijski načrti strinjajo v tem, da je treba železniško progno poglobiti, za kar se je pred leti izrekel tudi ljubljanski občinski svet. Razstava načrtov kaže, kako težko nalogo je treba izvesti. Regulacija mesta se mora prilagoditi tudi finančni zmogljivosti mesta. Vsi pa moramo gledati na to, da bodo predloženi načrti res trden temelj bodoče Velike Ljubljane. S prošnjo na Vis. Komisarja, da proglaš razstavo za

otvorjeno, je zaključil župan svoj govor.

Nato je imel kratek govor Eksc. Vis. Komisar Grazioli. Izrazil je svoje zadovoljstvo nad razstavo in izrekel svoje priznanje projektantom. Takoj, ko je prišel v Ljubljano, se je zanimal za regulacijski načrt Ljubljane. Vsak večji kraj mora imeti tak načrt, tem bolj pa tako veliko mesto kakor je Ljubljana. Obljublja, da bo pomagal pri realizaciji teh načrtov, saj je njegova želja, da se Ljubljana tudi v bodočnosti razvija tako, kakor se je razvijala v preteklosti in kakor se razvija sedaj. Otvoritev današnje razstave in otvoritev Ljubljanskega velesejma v soboto sta dva živa dokaza, da je bodoči razvoj Ljubljane zagotovljen in da bo Ljubljana napredovala. Nato je proglasil razstavo za otvorjeno.

Univ. prof. dr. Stele je nato razložil gostom posamezne načrte. Na vse obiskovalce je napravila razstava zelo močan vtis, saj pa je tudi razstava dela, ki je našim arhitektom v čast.

Živimo v dobi načrtnega dela in zato je res skrajni čas, da dobimo moderen regulacijski načrt Ljubljane, ki bo šele omogočil pravilni razvoj Ljubljane, kakor ga zahtevajo moderna urbanistična načela.

Kaj bo na letošnjem velesejmu

Letošnji velesejem se bo v marsičem razlikoval od prejšnjih velesejmov in dostaviti moramo takoj, da zelo ugodno. Predvsem se nam bo letošnji velesejem predstavil v novih in znatno povečanih paviljonih ter z zelo lepo urejenim razstaviščem. Novost bo tudi krasna razsvetljava, ki bo za večino ljubljanskih obiskovalcev pravo iznenađenje. Že zunanja slika velesejma bo torej govorila o velikem napredku velesejma. Posebno razveseljivo pa je to, da se že sedaj pripravljajo načrti, da bo prihodnji velesejem pomenil še večji napredek.

Druga velika prednost letošnjega Ljubljanskega velesejma bo njegova velika resnost. Nobenih kričavih prodajalcev raznih manjših predmetov ne bo, ker bodo razstavljali le proizvajalci. Tudi veselični prostor bo v znaku sedanjih resnih časov in nobenih tingl-tanglov ne bo na velesejmu. Pač pa bo poskrbljeno za okrepčilo in v tem oziru bo dobro in bogato poskrbljeno.

Napredek bo pokazal letošnji Ljubljanski velesejem tudi glede števila razstavljalcev. Dočim jih je bilo prejšnja leta od 600 do 700, jih bo letos nad 950.

Razstave bodo poleg tega na letošnjem velesejmu zelo raznovrstne, poleg tega pa tudi velikega praktičnega pomena, da bodo nudile zdravo podlago za gospodar-

ske zblizanje med Ljubljansko pokrajino in drugimi pokrajinami Kr. Italije.

Vse razstave se dele v glavnem v dve skupini: v industrijsko-obrtno ter kmetijsko. Obe skupini bosta nadalje ločeni tako, da bo Ljubljanska pokrajina razstavljala za sebe, ostale pokrajine pa skupno.

Poleg tega pa bodo še nekatere posebne razstave, tako razstava Goriške pokrajine, turistična razstava, razstava Ministrstva za javna dela, razstava železniškega ministrstva, nadalje razstave italijanske umetnostne obrti, monopolega blaga, italijanskega avtomobilskega kluba R. A. C. I., največjih italijanskih zavarovalnic, ki bodo razstavile tudi originalno zavarovalno pogodbo papeža, itd.

Industrijsko-obrtni oddelek

bo razstavil proizvode in izdelke naslednjih strok:

1. strojne in kovinske industrije,
2. kino-mehanike, fotografije in radia,
3. elektrotehnike,
4. kurjave,
5. avtomobilske stroke, tako avtomobile, motorna kolesa, bicikle in vozove,
6. športne predmete,
7. kmetijske stroje in orodje,
8. lesne in pohištvene industrije,
9. igrače,
10. tekstilne industrije in konfekcije,
11. čipke, vezene in ženska ročna dela,
12. usnje in konfekcijske usnjene predmete,
13. krznarske stroke,
14. papirne industrije in konfekcije,
15. pisarniške potrebščine,
16. kemične industrije,
17. živilske industrije,
18. stavbarstva,
19. glasbila,
20. steklene, porcelanske in keramične izdelke,
21. bižuterijo,
22. razne druge stroke, tako filatelije, svečarske izdelke, knjige, zemljevide, okraske itd.

Kmetijske razstave

Teh bo na velesejmu sedem, in sicer:

1. Razstava Kmetijskega ministrstva o ital. kmetijstvu.
2. Kmetijska razstava Ljubljanske pokrajine.
3. Federazione nazionale dei consorzi provinciali tra i produttori dell'agricoltura (Nacionalna zveza provincialnih združenj poljedelcev) iz Rima bo razstavila med drugim tudi razna semena, konopljo, vino, sadje, grozdje in sir.
4. Federazione italiana dei consorzi agrari (Italijanska zveza poljedelskih združenj) iz Rima bo razstavila razne kmetijske stroje in orodje, razna gnojila, semena, razna živila, sadje in vino itd.
5. Sosednja goriška pokrajina

Minister Ricci bo otvoril Ljubljanski velesejem

Pri otvoritvi Ljubljanskega velesejma bo vlado zastopal korporacijski minister Eksc. Renato Ricci. Otvoritev velesejma bo jutri ob 11. uri.

LJUBLJANSKI VELESEJEM

4. — 13. oktobra

MOGOČEN PREGLED industrijske, obrtniške in kmetijske produkcije kraljevine Italije in njene nove ljubljanske pokrajine

NOVOZGRAJENO MODERNO RAZSTAVIŠČE. Celotno razstavišče z vsemi razstavami je občinstvu dostopno do 9. ure zvečer

POLOVICNA VOZNA NA ŽELEZNICI. Pri postajni blagajni kupite cel vzorni listek v Ljubljano in ga pustite žigovati pri velesejmski blagajni, nakar velja za brezplačen povratek. Vstopnina za enkratni obisk L. 4.—, žigovanje voznega listka brezplačno.

bo razstavila v svojem lastnem paviljonu. Velik del razstave soške zemlje bo posvečen kmetijstvu.

6. Razstava najboljših italijanskih vin v prejšnji veliki sejmski restavraciji. Tam bodo vina na pokušnjo, dobiti se bodo mogli tudi dobri mrzli prigrizki in točila se bo Meinlova črna kava.

7. Razstava svetovno znanega italijanskega sira.

Vse to skupaj bo tvorilo impozantno revijo poljedelstva, kakršne na Ljubljanskem velesejmu še nikdar ni bilo. Prav gotovo bo vzbudila upravičeno zanimanje slehernega, zlasti pa našega kmetovalca.

Železniška kompozicija na velesejmu

Velika zanimivost Ljubljanskega velesejma bo železniška kompozicija, ki jo razstavlja prometno ministrstvo. Na čelu kompozicije je električna lokomotiva s šestimi motorji, ki jo je lani izdelala družba za mehanične konstrukcije Breda v Milanu. Prostor za strojevodjo je v srednjem in zadnjem delu, da lokomotive ni treba obračati.

Druga lokomotiva, ki je po svojih dimenzijah in svoji liniji še bolj učinkovita, je izdelek tovarna Reggiane v Reggiji Emiliji. Tender je z lokomotivo združen po zunanji strani tako, da se skoraj ne opazi, da sta oba dela ločena. Lokomotiva, ki je namenjena za parni pogon, ima skupno s tenderjem 18 velikih koles.

Ze po svoji zunanosti je izredno ličen potniški vagon, ki služi Fašistični stranki za počitniške prireditve. Dolg je 15 in pol metra. Njemu sta priključena dva tovarna vagona. Prvi, ki je iz aluminija in dolg 6.10 m, je tudi izdelek tovarne Reggiane. Njegova nosilnost je 20 ton. Kompozicijo, ki napravi mogočen vtis, zaključuje specialni vagon, čigar nosilnost je 17 ton.

Delovne ure

za letošnji Ljubljanski velesejem od 4. do 13. oktobra.

Vsi razstavni prostori letošnjega Ljubljanskega velesejma bodo odprti in pristopni občinstvu do 21. ure. Sejmišče se odpre vsak dan zjutraj ob 9. uri.

Gospodarske podstave sodobne Italije

Pogoji načrtne avtarkije

V zgodovinskem pogledu velja, da je Italija sree Sredozemlja. Razvoj moderne Italije pa dokazuje, da velja to dejstvo tudi v gospodarskem pogledu. Poleg tega ima ta dežela tako gosto prebivalstvo, da se lahko vzdrži le z intenzivno razvitim kmetijstvom. Prav tako mora svoj višji ljudski prirastek zaposlovati v industriji, torej v trajnem tekmovalstvu z industrijskimi državami. To so naravne zahteve, ki so delovale kot socialni pogoji za čim večjo gospodarsko delavnost, omogočeno zaradi njene lastnega naravnega bogastva in delovne prikladnosti prebivalstva.

Na ozemlju 310.000 km² je imela Italija že leta 1925. 40 milijonov prebivalcev in zdaj jih ima že nad 46 milijonov, prirastek znaša približno pol milijona na leto; močno je bilo izseljevanje delavstva v tujino oziroma zadnja leta v kolonije. Naravno bogastvo je večje v severni in srednji tretjini države. Zelo razvita sta kmetijstvo, posebno zaradi načrtnega vodstva v zadnjih dveh desetletjih, in industrija, ki ji sicer nedostaja rudnin in premoga, a ima zaradi velikih vodnih sil dobre pogonske vire. Izredno dobro je razvit promet, še posebno važen pa je njen pomorski promet tako za mednarodno trgovino kot za turizem.

Kmetijstvo Italije

Povprečno vzeto je obdelane v Italiji 48% zemlje, 26% odpade na travnike in pašnike, 18% na gozdove, samo 8% je neplodnih. To je zelo ugodno razmerje, posebno še, ker je podnebje zelo milo, da tu uspevajo tudi tropske rastline in znano južno sadje vseh vrst. Večje težkoče pomenita le nedostajanje kalijevih gnojil in v nekaterih predelih pogostna suša, proti čemu se posameznik ne more uspešno boriti. Vlada je začela za to in za izbiro semen izvajati obsežen in uspešen načrt, kar se vidi iz vedno večjih žetev, pa tudi za vse kmetijstvo se uvaja racionalizacija s tipiziranjem in z nagradami. Že l. 1925. so umetno namakali več ko 1.600.000 ha zemlje, v zvezi z elektrifikacijo so nastale zlasti velike naprave na Sardiniji in v Kalabriji. Izredno je tudi število novih vodovodov. Obenem se naglo povečuje število kmetijskih strokovnih šol v Italiji in zelo se pospešuje statistika.

Kako ugodna je zemlja za kmetovanje, nam dokazuje veliki obseg žitnega polja. Polovica obdelane zemlje se poseva s pšenico in koruzo ter z rižem, ovsem, ječmenom in ržjo. Srednji pridelok pšenice se je cenil na 50 milijonov q v l. 1925., do 20 milijonov q so pa uvažali. Z velikimi poskusi žitne bitke se pridelok zvišuje na 70 milijonov q. Koruze pridelajo največ na Benečanskem in v Lombardiji, precej še tudi v Srednji Italiji in v Kampanji. Srednji pridelok se je povečal znatno nad 25 milijonov q. Na tretjem mestu je riž, v veliki množini in s svetovno najboljšimi vrstami, kar je tem važnejše, ker se riž tudi lahko izvažal. Pridelok se cenil letos na 7,5 milijona stotov, za izvoz nad 1,8 mil. q. Oves se v Puliji goji tudi za hrano. Ječmena pridelata največ Sicilija in Sardinija. Dosti ga porabijo domače pivovarne. Rž se goji samo v severnih pokrajinah. Zelo redko se goji ajda. Pa tudi krompir v Italiji nima tistega mesta ko v ostali severni polobli, čeprav zgodnjega celo izvažajo (Chioggia). Dosti pridelajo raznih stročnic in vrtno zelenjavo, ki daje znamenito izvozno blago in mnoge specialitete (karfiola, paradizniki, čebula, paprika).

Enako slovi italijansko sadje, sveže in suho, predvsem kostanj, mandeljni, smokve in grozdje, marelice, breskve jabolka idr. Samega kostanja se pridobi nad 6½ milijona q letno. Zadnja leta se ureja izvoz sadja, še posebej pa skrbijo za izvoz vina, ker je trta plemenitih vrst silno uspešna. Glavne pokrajine za grozdje so Piemont, Emilija, Kampanja, Pulija, Sicilija in Toskana, za nas tudi Istra. Pridelok grozdja cenijo na 60 milijonov stotov, pridelok vina na 40 milijonov hl. Vina so svetovno znana, mnoga tudi kot žgana vina (vermouth, marsala). Posebej se morajo pohvaliti odlične oranže, citrone in mandarine; pridelajo jih letno približno 7 milijonov q, so pa v hudi tekmi z ameriškim blagom.

Dosti važnejša je za naše čase oljčna kultura, najbolj razširjena v južni in otoški Italiji; tembolj, ker se sadež predvsem predela v olje; po splošni oceni znaša letni pridelok laškega olja nad 2 milijona hl, enako kot v Španiji. Mnogo olja se je izvažalo in uvažalo oljnatu seme ali slabše olje. Zelo hitro pa napreduje kultura sladkorne pese in z njo se večajo sladkorne tovarne.

Prav posebno odlična je laška konoplja. Z njo je Italija zavzela v Evropi takoj drugo mesto (za Rusijo), po kakovosti pa celo prvo. Dosti se izvažal, medtem ko je za lan Italija šele na šestem mestu v Evropi in ga mora uvažati. Bombaža je Italija pridelovala v prejšnjem stoletju že nad ¼ milijona stotov, potem pa skoraj opustila in se zalagala docela od zunaj (do 2 milijona q letno) in šele zadnji čas spet napreduje.

Tobak se močno prideluje, a večinoma se mora še dosti uvoziti. Izreden dohodek mirnega časa pa je za Italijo razno evetje, posebno zgodnjih vrst.

Za živinorejo

je v Italiji obilo vrst krme, tudi odpadkov. Posebno velik pomen za rejo krav pa imajo »marcite« v Lombardiji, kjer se kosi sedemkrat in je pridelok skoraj 150 q na ha (v suhih krajih samo 90). V »bergaminah« dobiva govedo tudi pozimi svežo travo.

Zivinoreja (govedo, prasci, ovce) je v zadnjih desetletjih napredovala, vendar še ne dosega rastoče porabe mesa. Proti temu se brez večje zaloge krme ne da nič ukreniti. Goveda je imela Italija že nad 6½ milijona glav, od tega ¼ na severu. Za konje sta pa sloveli Kremonska pokrajina in Furlanija. Oslav je štela večina Južna Italija (skoraj 1 milijon repov). Nad pol milijona je mul in mežgov, ki so zelo porabni. Na suhem jugu se držita le ovca in koza.

Ovce štejejo nad 12 milijonov glav, koz nad 3 milijone. Seveda se te številke jemljejo kot baza; gojijo se pa racionalno koristnejše vrste, glede na mleko in volno.

Praščev je imela Italija povprečno 2½ do 3 milijone rilcev. Dovolj za meso, premalo pa za potrebe masti. Seveda pa nadomeštuje tukaj zaloge tudi izredno visoko število perutnine, ki se goji za izvoz jaje (trgi Padova, Verona, Milan, Bolonja). Ptice love za hrano pretežno v južnih pokrajinah.

H kmetijstvu pa spadajo prav za prav v Italiji ne samo umetno vrtnarstvo, temveč tudi gojitev svilopreje in ob vodah ribištvo. Do 80% sviloprejk imajo tri severne pokrajine. Čebelarstvo se še ni sorazmerno dovolj razširilo, čeprav celo izvažajo odlične matice. Zato pa računajo, da posluje v Italiji in na otokih nad 120.000

ribičev, ki se počasi organizirajo in modernizirajo, čeprav obale niso najboljše založene s plenom.

Rudno bogastvo

Italije pogreša premoga in kovin važnih vrst. Zato se imenujeta navadno kot domača zaloga le žveplo in marmor. Zelo uspešno pa je napredovalo zadnja leta pridobivanje železne rude, tudi iz peska. Stari rudniki na Elbi so izrpani, pri Cogni pa se cenil ležišče še na več milijonov ton najboljše rude (60-odstotne), toda žal manj dostopne. Pirita je še dosti v Piemontu, Toskani in na Benečanskem. Cink in svinco ima Sardinija. Za živo srebro je prispevala mnogo Idrija, da je Italija z njim na prvem mestu. Bakra ima malo. Lepo pa napreduje pridobivanje aluminija, ki j tudi zelo važen za vojno.

Lignita ima Italija dosti ob Arnu in na Sardiniji, pa tudi v novih pokrajinah. Antracit se dobiva na treh nevažnih ležiščih, napreduje pa spet pridobivanje šote, in delno tudi petroleja. Za nafto je bila preskrba odvisna od inozemstva, dokler niso z albanskimi vrelci nastopili novi viri; v vojni je kupovala Italija nafto od povsod, kar jo je končno spravilo do združilne tvrdk v »A. G. I. P.« in do sodelovanja v tej važni mednarodni industriji z visokimi investicijami. Premog dobiva Italija iz novih nemških pokrajin. Proizvodnja koksja je pa tudi doma znatno napredovala (800.000 ton), kar je važno zlasti za težko industrijo.

Glede žvepla je Italija do leta 1900. krila skoraj vso svetovno porabo, šele pozneje jo je nekoč spodrinila ameriška proizvodnja. Izvažata se mnogo tudi marmor in sol. Seveda je od te soli ¾ morske. Za naše razmere ima Italija še nekatere zelo važne rudnine. Vse to nam dokazuje, kako mnogo pogojev za razvoj ima v Italiji tudi industrija, ki pa je naglo napredovala šele v zadnjih 7 desetletjih, to je po narodnem zedinjenju in osvoboditvi od avstrijske nadvlade.

Industrija

V prvi dobi industrializacije Evrope v Italiji še ni bilo velekapitala za ustanavljanje večjih podjetij. Hitro je napredovala italijanska industrija ob prvi svetovni vojni in še polje, kljub temu, da je zapadala tudi prehodni krizi, ker se je nato nagleje koncentrirala, kar se navadno ne omenja.

Zelo važna je italijanska mlinarska industrija in sploh živilska industrija. Poleg številnih malih so zlasti v severnih krajih velika podjetja. K tem pa treba prišteti tudi velike tvornice testenin — makaronov in luščilnice riža ter konzervne tovarne vseh vrst za sadje in zelenjavo. Izvoz marmelade se lahko še znatno poveča, če bi se pocenil sladkor, a za paradižnikov sok je že zdaj Italija na prvem mestu. Ribje konzerve pa mora kljub lastnemu ribjemu zakladu še uvažati.

Mimo mesne konzervne industrije se je že dobro razvila proizvodnja sira, ki naglo napreduje v zvezi s tekstilno in vojno industrijo. Mleka ima namreč Italija nad 35 milijonov hl, toda surovo maslo se izdeluje le na severu, kjer se celo izvažal. Sir je svetovno znamenit, zlasti neke vrste »grana« s podvrstami parmezana, ređzana, lodžana, dalje »gorgonzola«, »stracchino« idr.). Za kazein se uporablja sirotka ali »siero«, ki je veljal prej le za krmo svinj. Kazein se seveda uporablja največ za umetno volno, papir, gume in celulozne izdelke. Pri nas je zaslovelo sirarsko središče v Lodiju pri Milanu. Uvoz kazeina pa je največji iz Nizozemske.

Velik je razmah sladkorne industrije, ki ima nad 50 veletovarn in dosti čistilnic. Proizvodnja je od leta 1925. (300.000 ton) narasla že na dvojno mero in povprečno ustreza domači porabi, razen glede na ceno in to tako zaradi visoke davčine in zaščitne carine, zdaj vojne, kakor tudi zbog male sladkorne vsebine pri pesi. Važni so seveda tudi stranski izdelki (melasa, alkohol, pogače) te industrije in pa sorodne tovarne slaščic ter poslastic, čedalje bolj znane so italijanske znamke sadnih sladkorčkov in čokolade. Za alkohol pa so stara središča Milan, Padova, Susegana in Ferrara z velikimi destilarnami. Pri tej priliki se mora povedati tudi, da je pivovarstvo dobro razvito kljub velikim zalogam vina. Velikih podjetij je blizu 100, ki dajejo letno nad poldrugi milijon hl piva. Uvažal se pa največ nemško, dosti cenejše pivo.

Poleg elektrotehnične je v Italiji zdaj gotovo najvažnejša izmed modernih industrij

tekstilna industrija

z rednim stanjem nad četrt milijona delavcev. Prednost imajo italijanska podjetja zaradi mnogih iznajdb in zaradi polnega obsega izdelave od vlakna oz. niti pa do končne opreme izdelkov. Vodilne so v tem spet severne dežele in Kampanja. Predilnice so imele že leta 1925 blizu 5 milijonov vreten. Tkalnice so imele že takrat nad 130.000 strojnih in 25.000 ročnih stavov. Začele so z navadnim blagom in po tej poti osvojile najprej domači trg. Zdaj izvažajo največ barvane tkanine, do ¼ vse proizvodnje, in imajo najboljše odjemalce v Levanti in v Južni Ameriki.

Proizvodnja svile je v Italiji na izredni višini in tudi v tem vodi Lombardija, s 60%. Poleg domačih se uvozijo velike množine kokonov iz vseh jugovzhodnih evropskih dežel in iz Prednje Azije. Večino izdelane svile predeluje sama. Uporaba svilenih odpadkov je tudi važna izvozna veja te industrije. Novejši čas je pa uveljavil še bolj umetno svilo raznih vrst. Središče svilene industrije je pokrajina Komo. Izdelujejo se tudi kombinirane svilene tkanine in oblaci, ki dosega v italijanskem izvozu po vrednosti celih 25%. V mirnem času je bila slaba stran nestanovitnost cene, v vojni pa dovoz surovine in pogonskih sredstev. Vendar se je zadnja leta izvršil velikanski napredek v tej panogi, zlasti z umetno svilo »viscoso«, ki se izdeluje iz lesovine. Leta 1925. je Italija že dosegla drugo mesto v svetovni proizvodnji te svile. Pa tudi volnena industrija je takrat razpolagala že z milijonom vreten in 18.000 stavov. V tej panogi pa je še dalje zelo važno ročno delo. Konopna industrija je zelo važna za izvoz vrvi. Manjša oz. nova je lanena in jutna industrija, a za izvoz klobukov je važna tudi slamna predelava.

Manj ugodna je bila do nedavna slika

kovinske in strojne industrije.

Nedostajalo je premoga in železnih rud. Naravno je bilo, da se razvije strojna industrija, kjer je važnejši del stroškov obdelava. Surovine se v velikih množinah uvažajo. Izmed starih večjih tvrdk so najbolj znane topilnice oz. železarne in livarne v krajih: Savona in Oneglia, Sestri Ponente, Voltri, Conigliano, Cogne-Girod v Aostri (elektrojeklo), Torino, Milano, Brescia, razne lombardske, dalje Udine, Terni, Napoli (Ilva). Zelo so razširjeni električni plavži za že-

lezo in jeklo. Uvoz je bil kljub temu zelo važen, doma pa je napredovala proizvodnja končnih izdelkov, vseh vrst strojev in orodja.

Kmalu si je n. pr. Italija osvojila četrto mesto v svetovni proizvodnji avtomobilov, za katero je središče še vedno Torino oz. velepodjetje Fiat. Slovejo tudi tvrdke Alfa Romeo, Lancia, Isotta Fraschini, Spa, Bianchi, Ansaldo idr. S temi v zvezi napreduje proizvodnja gum (Pirelli) in drugih potrebin. Slovita je tudi italijanska letalska industrija s tvrdkami: Caproni, Fiat, Breda, Ansaldo, Savoia idr.

Ze od davnih časov je Italija dežela ladjedelništva, ki dela zase in tudi za izvoz najnovejše parnike ter bojne ladje. Središče te panoge je Ligurska pokrajina od Sestri Ponente do Genove, a velike so tudi delavnice v Livornu, Napoliju, Palermu in ob Jadranskem morju (Jakin, Tržič, Trst, Pulj).

Omeniti je treba tudi velike tvornice vagonov, lokomotiv, topov, oklepov, cevi itd. in arzenale. Manj so razvite proizvodnja bakra, medij, brona. Zelo malo je razvito urarstvo, nasprotno pa je na višku proizvodnja instrumentov in radio aparatov. Za domačo porabo je dovolj gradbenih rudninskih surovin in za kiparstvo sta važni keramika in »terra cotta«, za stavarstvo močna cementna industrija ter izdelovanje eternita. Malo je tovarn za porcelan in za steklo, zlasti za fine vrste.

Prav močno je zadnje čase napredovala kemična industrija, ki ji sicer nedostaja surovin. Vodilna je veletrdka »Montecatini«, ki združuje večino zadevnih rudnikov in tovarn. Poleg teh je važna tudi »Snia Viscosac«. V ospredju pa ostane proizvodnja gnojil, s katero so spojene razne veje od modre galice do barv.

Brez primere pa je skoraj veliki napredek električne industrije. Od 87.000 kw leta 1898. je napredovala do l. 1928. na 2.350.000 kw in se računa sedanja kapaciteta na več milijonov kw. Od uporabe za osvetljevanje je prešla na stroje in nazadnje na prometno omrežje in v kmetijstvo. Omogočile so ta razvoj velikanske vodne sile. Zadnji čas se združujejo vse naprave v enotno elektrifikacijsko omrežje.

Les

Sorazmerno slabo je založena Italija z lesom, ki ga mora velike množine uvažati. Gozdove so uničili v začetku 18. stoletja, zdaj se pa spet pospešuje načrtno gozdomanje z večjimi uspehi. Poleg razširjene bukvje se bolj na severu še drže iglavci. Za celulozo uvažajo kanadske vrste topola idr.

V lesni industriji se poleg stavbnih del izvršuje predvsem lepo pohištvo, za kar se goji močna umetniška tradicija. Precej samostojna je Italija že tudi v proizvodnji papirja in celuloze. Kljub temu, da les uvažal, je postala važna izvoznica za posebne vrste nitne celuloze in umetne volne iz lesovine, kakor izvažal celo kavčuk, filme in druge sintetične proizvode in galanterijske izdelke.

V zvezi z močnim tujskim prometom in z izredno razvito trgovino, zlasti s pomorskimi progami, je blagovna proizvodnja Italije visoko aktivna, čeprav je uvoz večji kot izvoz. Glede na kupovanje dragih surovin in izdelkov v prejšnjih dobah je zato še bolj umevna njena težnja po popolni gospodarski samostojnosti ali avtarkiji. To dokazuje tudi primerjava letošnjih podatkov o uspehih v kmetijstvu in v industriji, ki so se sproti navajali v naši rubriki »Iz italijanskega gospodarstva«.

Organizacija trgovstva v Ljubljanski pokrajini

Trgovstvo v Ljubljanski pokrajini je dobro organizirano in so združenja trgovcev prisilne organizacije vseh trgovcev za območja posameznih okrajev, v nekaterih primerih pa za območja sodnih okrajev. Močnejša združenja imajo za posamezne stroke strokovne sekcije ali odseke. Stanovska predstavnica vsega trgovstva je Zveza trgovskih združenj, ki je bila ustanovljena l. 1920. in ima svoj sedež v Ljubljani. Njen namen je varovati in pospeševati skupne stanovske in gospodarske koristi včlanjenih združenj ter gospodarske in socialne interese stanovsko organiziranega trgovstva.

Zveza ima za osem panog trgovine še osrednje odseke, v katerih so združeni trgovci iz vse pokrajine ali po strokovnih sekcijah združenj, ali pa neposredno v enotno organizacijo. Osrednji odseki Zveze so naslednji: lesni odsek, odsek trgovcev s tekočimi govinami, odsek veletrgovcev z živili, odsek veletrgovcev z manufakturo, odsek trgovcev-izvoznikov živine, odsek trgovcev s surovimi kožami, odsek knjigarjev in odsek drogistov.

V Ljubljanski pokrajini je sedem trgovskih združenj. Najmočnejše je Združenje trgovcev v Ljubljani, ki šteje 1411 članov ter ima 24 sekcij (lesna, špecerijska, alkoholne pijače, deželni pridelki, radio-aparati, manufaktura, papir, športni predmeti, moda, galanterija na debelo, bencin in barve, steklo in porcelan, železnina, kuro, elektrotehnika, sadje, pisalni stroji, vino na debelo, kolesa, avtomobili, kože, slaščice, alkoholne pijače, živina).

Ljubljansko združenje ima v Ljubljani svoj dom, ki je tej močni trgovski organizaciji v čast in pomen. V Trgovskem domu so uradni prostori Zveze trgovskih združenj, ljubljanskega združenja in uprave «Trgovskega lista» ter učilnice Trgovske strokovne nadaljevanje šole Združenja trgovcev v Ljubljani in Dvornazredne trgovske šole Zbornice za TI.

Združenje trgovcev za okolico v Ljubljani ima 422 članov in 1 sekcijo (lesno).

Združenje trgovcev za okraj Logatec šteje 260 članov in ima tudi svojo lesno sekcijo.

Združenje trgovcev za sodni okraj Ribnica ima 225 članov.

Združenje trgovcev v Kočevju šteje 141 članov, ima pa 3 sekcije (lesna, manufaktura, špecerijska).

Združenje trgovcev v Novem mestu šteje 290 članov.

Združenje trgovcev v Črnomlju pa 200 članov.

Vsa v Zvezi trgovskih združenj včlanjena združenja štejejo 2950 članov.

Slovensko trgovsko društvo «Merkur»

je matica vseh trgovskih organizacij. Ustanovljeno je bilo v Ljubljani že l. 1901. in kmalu se je uveljavilo s stvarnimi zahtevami na polju šolstva in upoštevanja gospodarskih stanov v javnosti. Društvo, ki je opravilo veliko in zaslužno delo za napredek trgovine in za povzdigo domačega trgovskega stanu, samostojnega trgovca in trgovskega sotrudnika, še zdaj mnogo koristi članom in stanu. Izdalo je že več trgovskih knjig, vzdržuje čitalnico in knjižnico. Posebne zasluge pa si je pridobilo z rednim prirejanjem jezikovnih tečajev, zlasti za nemščino in italijanščino. Tudi tečaji za stenografijo so vedno dobro obiskani.

Društvo ima tudi lastni «Podporni sklad», iz katerega se podpirajo društveniki, če so brez lastne krivde brezposelni, ter rodbine umrlih članov, in lastno posredovalnico za službe, ki posluje za delodajalce in nameščence. Društvo daje članom brezplačno pravne nasvete in vsakovrstna druga pojasnila.

govci deležni tudi bolezenskega zavarovanja. Doseglo je namreč sporazum s Trgovskim bolniškim in podpornim društvom, da more vsak trgovec v Ljubljani postati izredni član društva.

Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov

deluje v Ljubljani že 18. leto za območje vse pokrajine. Ob zadnjem svojem obnem zboru letos spomladi je šlo društvo okrog 150 rednih in 140 ustanovnih članov. Društvo ima uvedeno kolektivno zavarovanje svojega članstva, upravlja pa tudi Siferjev posmrtninski sklad, iz katerega dobivajo svoji umrli članov znatne podpore.

Že v 24 urah barva, plesira in komično s n a s i obleke, klobuke itd. Skrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manjete. Pero, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Ivan Brunčič

Ljubljana, Celovška c. 42

Stavbeno in pohištveno pleskarstvo in ličarstvo. Se najtopleje priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Cena zmerna! Delo solidno!

Razpored zasedanja davč. odbora za mesto Ljubljana

O davčnih odmerah bo razpravljajl davčni odbor:			
datum	stroka	trgovca-člana	
6. oktobra:	vino, žganje, brezalkoholne pijače, mlekarne, trafike	Kristijan Čermelj	Franjo Novak
7. oktobra:	branjerije od črke A—L	Kristijan Čermelj	Franjo Novak
8. oktobra:	branjerije od črke L—Ž	Kristijaa Čermelj	Anton Verbič
9. oktobra:	agenture, kramarije, carinski posredniki	Stane Vidmar	Franjo Novak
10. oktobra:	špecerija od črke A—M	Anton Verbič	Kristijan Čermelj
11. oktobra:	špecerija od črke M—Ž		
13. oktobra:	glasbila-radio trgovine, časopisrevije, barve, olje, bencin, prevozniki, urarji, zlatarji, pasarji, fototrgovina	Stane Vidmar	Kristijan Čermelj
14. oktobra:	moda, manufaktura, konfekcija	Franjo Novak	Stane Vidmar
15. oktobra:	stroji-vozila, velje-repa, razni, perutnina, ribe, konji, živina, steklo-porcelan	Franjo Novak	Kristijan Čermelj
16. oktobra:	športni - tehnični - elektrotehnični predmeti, les, kino, drogerije, deželni pridelki, graverji, puškarji, slaščičarne	Kristijan Čermelj	Stane Vidmar
Prihodnjič objavimo ostale stroške ter kdaj in kie bodo člani davčnega odbora sprejemali davko-plačevalce.			

Prihodnji objavimo ostale stroške odbora sprejemali davko-ke ter kdaj in kje bodo člani davč-plačevalce.

TRIKOTAŽA

PLETENINE

F. KOS, LJUBLJANA

ŽIDOVSKA ULICA 5

PERILO, BLUZE, SRAJCE ZA DAME IN GOSPODE V MAKU, SVILENEM IN VOLNENEM PREDIVU

JOPICE, PULOVERJI, SVITERJI, JERSEY-OBLEKE, ŠPORTNI DRESI, PIJAME I. T. D.

Društvo industrijecev in veletrgovcev

je bilo ustanovljeno v Ljubljani l. 1925. in se razteza njegov delokrog na vso pokrajino. Društvo ima insolventni, informacijski, izterjevalni, davčni in administrativni oddelki. V teh oddelkih dobijo člani vse nasvete in pomoč, društvo pa tudi mnogo koristi našemu gospodarstvu, v mednarodnem gospodarskem svetu pa uživa dober sloves.

Socialne akcije ljubljanskega trgovstva

se že dolga leta razvijajo smotno in zelo uspešno. Trgovsko dobrodelno društvo «Pomoč» je bilo ustanovljeno l. 1927. in je pred izbruhom svetovne gospodarske krize šlo nad 1000 članov. Izplačila tega društva na posmrtninah so že pred leti dosegla milijonsko vsoto. L. 1940. je vse posle in imovino «Pomoči» prevzelo Združenje trgovcev v Ljubljani, ki pa ima tudi odsek za zgradbo zavetišča onemoglih trgovcev.

Združenju trgovcev v Ljubljani se je letos julija po dolgem prizadevanju posrečilo, da bodo tr-

Industrija v Ljubljanski pokrajini

V gospodarstvu ljubljanske pokrajine zavzema industrija zelo važno mesto. Posamezne industrijske panoge se morajo sicer boriti z različnimi težavami, ki jih je povzročilo vojno stanje, v ker so vse pod preizkušenim vodstvom in ker najdejo pri oblastih vse razumevanje in podporo, je gotovo, da bo industrija v pokrajini dobro napredovala.

Zdaj deluje v pokrajini 127 industrijskih obratov, ki so po strokah razdeljeni takole: lesna industrija in industrija lesnih proizvodov 36 podjetij, gradbeni industrija in industrija gradbenega materiala 9 podjetij, rudarstvo 2 podjetij, kovinska industrija 11 podjetij, električna industrija 3 podjetja, kemična industrija 15 podjetij, papirna in kartonažna industrija 11 podjetij, usnjarska in čevljarstva industrija 6 podjetij, tekstilna industrija 15 podjetij, hranilna industrija 14, razne industrije pa 6 podjetij.

Produktivnost lesne stroke je lesni odsek Zveze industrijecev takole ocenil: Žage dajo letno približno 210.000 m³ rezanega lesa igličarjev ter 60.000 m³ rezanega bučnega lesa. Letna proizvodnja tramov je približno 200.000 m³, železnih pragov pa 150.000 hrastovih in 250.000 bukovih. Letna proizvodnja celuloznega in jamskega lesa se cenil na 150.000 m³, drv pa se more producirati okrog 400.000 m³. Že od nekdaj se izvažala le naše pokrajine v Italijo, lesna produkcija pa je tolika, da prenese znatno zvišanje izvoza. Od proizvodnje drv se n. pr. prodaja in porabi doma samo polovica.

Drugim industrijskim panogam pa so potrebne dobave surovin in pomožnih sredstev, ki jih je anketa Zveze industrijecev ugotovila v naslednji približni letni količini: premog 121.000 ton, boksit 17.000 ton, kaolin 2500 ton, cement 2225 ton, celuloza 7850 ton, lesovina 3900 ton, karton 1250 ton, papir 2200 ton, mežgra 4800 ton, melasa

4500 ton, surove kože 4985 ton, strojni ekstrakti 5925 ton, železna pločevina 2390 ton, železna žica 1510 ton.

Iz Italije so zagotovljene za kemsko industrijo dobave boksita, primerne surovine za industrijo pločevinaste embalaže, a tudi pogajanja glede preskrbe tekstilne industrije z bombažem ter z bombažem in volneno prejo so v Benetkah in na Reki zadovoljivo uspela. Industrijski konfederaciji v Rimu je Zveza industrijecev predložila elaborat o potrebi raznih surovin in dobila je zagotovilo, da se bodo pri bodočih razdelitvah surovin v čim večji meri upoštevale tudi potrebe ljubljanske pokrajine.

Veliko olajšanje za mnoga industrijska podjetja je bilo letos avgusta, ko so bile za 35 blagovnih postavk uveljavljene italijanske carine.

Javna dela v novih pokrajinah

Uradni list v Rimu je objavil zakonski dekret o javnih delih v novih pokrajinah za vsoto 500 milijonov lir, ki bo razdeljena takole:

325 milijonov lir za izvedbo izrednih nujnih javnih del v pokrajinah Ljubljana in Reka v resoru ministrstva za javna dela in v pokrajinah Split, Zader in Kotor pod vodstvom dalmatinskega guvernerja, 175 milijonov pa tvori izreden prispevek Avtonomnega cestnega podjetja za ureditev in izboljšanje državnih cest v pokrajinah.

Od vsote 325 milijonov gre za cestna dela 25, za asanacijo bivališč 110, za državna poslopja 40, za šolska poslopja 40, za gradbo stanovanjskih hiš 40, za hidravlična dela 20, za pomorska dela 20 in za nepredvidene izdatke 20 milijonov lir.

Na nove pokrajine je razširjena veljavnost zakona o cestah. Ceste, ki bodo v novih pokrajinah proglašene za državne ceste, bodo tvorile integralni del državnega cestnega omrežja in uprava teh cest bo izročena Avtonomnemu državnemu cestnemu podjetju (AASS).

LAGOMARSINO

„TOTALIA“

računski stroj - višek
precizne tehnike

Važen pripomoček za vsako pisarno

Glavno »Radioval«
zastopstvo
LJUBLJANA, Dalmatinova ulica 13

Telefon 33-63

Lastna mehanična delavnica

Jesenski plašči in površniki

v največji izbiri in po zmernih cenah

konfekcija LUKIČ

STRITARJEVA 9

Nekaj gospodarskih podatkov iz Ljubljanske pokrajine

Iz raznih vzrokov ni še mogoče podati celotnih statističnih podatkov o gospodarstvu Ljubljanske pokrajine. Moremo podati le nekaj prerez, ki pa tudi še ne more biti popoln. Pri tem se moramo večkrat omejiti le na Dolenjsko in posamezne okraje. Sicer pa daje glavno značilnost gospodarstvu Ljubljanske pokrajine itak Dolenjsko, ki je njen glavni del.

Dolenjska je danes izrazito kmetijska pokrajina z dobro razvito živinorejo in sadjarstvom. Tudi vinarstvo daje Dolenjski obilo zasluga.

Povprečna razdelitev zemlje v novomeškem okraju na posamezne kulture kaže naslednjo sliko:

njive	18.913 ha	20.14%
vrtovi	116 ha	0.12%
travniki	11.764 ha	12.52%
pašniki	10.690 ha	11.39%
vinogradi	2.242 ha	2.39%
sadovnjaki	771 ha	0.82%
gozdovi	43.175 ha	45.98%

Ves ta okraj meri 93.000 ha in bi se torej morale zgoraj navedene številke nekoliko zmanjšati.

O stanju dolenjske živinoreje dajemo približno sliko naslednje številke:

Črnomeljski okraj je imel L. 1936. 856 konj, 1.179 telet do 1. leta, 1.917 juncev in telic 1.917, krav in telic nad 2 leti 4.520, bikov 34, volov 5.034, vseh goved 12.084 in 7.262 svinj.

Kočevski okraj je imel skupaj 14.119 goved in 7.066 svinj.

Novomeški okraj pa 18.069 goved in 14.171 svinj. Vsi ti trije okraji torej približno 45.000 goved in 30.000 svinj. Mleka je dala Dolenjska na leto 40.100.000 kg.

Sadno bogastvo Dolenjske kaže naslednje številke: L. 1936. je bilo na Dolenjskem okoli 410.000 jablan, 235.000 hrušk, 250.000 češpelj in 230.000 drugih sadnih dreves.

Vseh vinogradov na Dolenjskem je 7500 ha, ki dajo povprečno 300.000 hl vina na leto. Se vedno pa je okoli 350 ha samorodnih vinogradov. Te številke pa veljajo za vse staro Dolenjsko.

Skoraj polovica vse dolenjske zemlje je pokrita z gozdovi, najbolj na ribniških in kočevskih visokih gorskih planotah, na Gorjancih in v Suhi krajini. Zelo bogat na lesu je tudi logaški okraj in zato sta v vsej Ljubljanski pokrajini lesna

trgovina in lesna industrija zelo razviti.

Kot posebnost Dolenjske je omeniti suho robo. Kako zelo je razvita lesna domača obrt kažejo naslednje številke: obodnih kolačev se izdelava na leto do 80.000, lesenih poden do 50.000, lesene posode do 40.000, lesenih žlic do 5000 ducatov, kuhalič, mešalk itd. nad 30.000 ducatov.

Rudno bogastvo Dolenjske in Ljubljanske pokrajine ni veliko. Premog se nahaja v kotlini pri St. Janžu, pri Kočevju, blizu Čr-

nomlja, nekaj malega tudi v Dobropoljski kotlini in na Orlah. Sedaj pa obratujejo samo v St. Janžu, Kočevju in »Belokrajina« pri Črnomlju, ker se drugod pridobivanje premoga ne izplača.

Včasih je Dolenjska pridobivala tudi železo in je imela tri plavže v Dvoru blizu Žužemberka, v Gradcu in pri Ponikvah blizu Dobropolj.

Precej je cinkove rude in pred 60 leti je pri Karmelu obratovalo 11 peči, ki so nepristano topile rudo, ki je slovela po svoji čistoti.

Ležišča drugih rud so neznatna in se ne izkoriščajo. Pač pa je še omeniti dolenjski marmor, ki se nahaja pri Gradcu, Ajdovcu in v bližini Novega mesta. Nadalje bi omenili še kremenov pesek ter glino. Pri St. Janžu je baje glina ognjestalna.

Končno je treba še omeniti razne toplice, ki so tudi za razvoj tujkega prometa velike važnosti.

Ob tej priliki bi kratko navedli sliko Dolenjske po poklicih: v kmetijstvu je zaposlenih 73,2% prebivalstva, v obrti in industriji 14,8%, v trgovini 2%, v prometu 2,3%, v javni službi 3,3% in v ostalih poklicih 4,4%.

Takšna bi bila približna gospodarska slika podeželja Ljubljanske pokrajine.

Kmetijska razstava Ljubljanske pokrajine

Kmetijstvo je temeljni kamen narodnega gospodarstva vsake dežele. Zato je prav, da je zavzela razstava kmetijstva naše pokrajine ves paviljon »K«. Nalik ogromni enciklopediji se vrste ob stenah krasne slike in nazorni črteži, ki jih ne more nadomestiti tiskana še tako zgovorna beseda. Na policah in mizah pod njimi pa so razgrnjeni in razpostavljeni pridelki, ki jih je naš marljivi kmet pridobil iz svojega gospodarstva.

Živinoreji in mlekarstvu je odmerjeno prvo mesto in to po pravici, saj krijejo dohodki iz naše živinoreje kar tri četrtine kmetijskih izdatkov. Glavna skrb naših živinorejcev je usmerjena na selekcijo, da bomo dobili od vsake živali čimveč koristi. Zanimiva je prilagoditev preskrbe Ljubljane z mlekom v novih razmerah. Dovož mleka iz Gorenjske ni ostal le na isti višini, temveč se je celo dvignil. Izpadek 2000 litrov iz kamniškega sreza je nadoknadil povečani dovoz iz Dolenjske in Notranjske.

Poljedelstvo zavzema znaten del razstavišča. Stenske slike ponazarjajo koristi modernih strojev od podzemnega pluga, ki rahlja spodnje plasti, da imajo rastline lažje dostop do vlage in hrane, pa do sejalnega stroja, ki prištedi poleg znatno večjega bodočega pridelka še eno tretjino semena. Zitarice zavzemajo nad polovico orne zemlje naše pokrajine in gre prizadevanje predvsem za vzgojo do-

nosnejših sort. Razstavljena so razna žita v zrnju in klasju. Najbolj se ustrezajo ječmenji, dočim se zdi, da bo treba pri pšenicah še mnogo dela, da dobimo primerne donosnejše sorte. Najbolj revne so sorte koruze, ki je bila vsa leta nekaj pastorek našega poljedelstva, čeprav zavzema koruza eno osminko orne zemlje. Tu bo treba s križanjem in selekcijo vzgojiti nove sorte, ki bodo znatno omejile silno pasivnost naše pokrajine v preskrbi z žitom, ki znaša 2500 vagonov ali 40% letne potrebe. Podobno je pri krompirju, kjer bi morali znatno dvigniti kakovost in donos pridelka in s tem razbremeniti uporabo žita v krmne svrhe. Mnogo krompirja gre v nič zaradi slabih shramb in je zato prav važna vzorna krompirjeva klet, ki jo vidimo na razstavi poleg naše posebnosti: kozolcev. Za kmeta in nekmeta so zelo poučne slike o kroženju glavnih sestavin iz rastlin v živali ter dalje v zemljo in nazaj v rastline. Nazorno vidimo, kaj vzamemo zemlji in koliko ji zopet vrnemo. Primanjkljaj moramo dodati v naravnih ali umetnih gnojilih.

Čebelarstvo je v tako tesni zvezi s kmetijstvom, da mu posvečamo še premalo pažnje. Ne glede na vidni donos v medu in vosku igra čebela s svojim delom pri oploditvi rastlin takšno vlogo, da si danes kar ne moremo predstaviti vzornega kmeta brez čebelnjaka. O vsem tem nas lepo pouči čebelarska razstava.

Sadjarstvo se v naši deželi vedno bolj širi, saj imamo vse pogoje za procvit kmetijske panoge, ki malo terja, pa mnogo nudi. Na razstavi vidimo jabolka, ki v ničemer ne zaostajajo za kalifornijskimi, da omenimo glavnega predstavnika našega sadjarstva. Malo več skrbi pri vzgoji dreva in nekaj izdatkov za oskrbovanje bo vidno dvignilo donos te tako lepe kmetijske panoge.

Vrtinarstvo zavzema lep kos razstavišča, kar povsem ustreza vedno večjemu pomenu vrtnih pridelkov v naši vegetarijski dobi. Za malenkosten trud na vrtu, kar je zdravo za telo in duha, ostane v žepu mnogi denar pridelovalcu in nas napravlja neodvisne od drugega uvoza. Resnične čudeže naših vrtoč nam nudi v izobilju vrtnarska razstava.

Gobe so rastlinsko meso, to ve marsikdo. Od lističke do jurčka pa je segalo naše spoznanje, dokler nam ni odkril pestrega gobarskega sveta oče gobarstva g. Ante Beg, ki je tudi sedaj vzorno uredil razstavo gob na kmetijski razstavi, da bo nesel njegove nauke še marsikateri tujec s seboj v svet. Nele spoznavanje gob, temveč tudi njihovo pravilno nabiranje, sušenje, konzerviranje in pripravo jedi nas nauči v najkrajšem času gobarska razstava.

Kmetijsko poizkusništvo je po vseh deželah matica kmetijskega napredka, zato je tudi naša Poizkusna postaja lepo opremljena svoj oddelek, da vidi praktični kmeto-

valec, na katera vprašanja mu more ta njemu še malo poznana ustanova dati svet in odgovor.

Zdravilna zelišča prihajajo vedno bolj do veljave zaradi nujne in mode. Prav je zato, da so tudi dobila svoje zatočišče v kmetijskem paviljonu, saj more prinesiti njihovo nabiranje, kakor so pokazali zgovorno zgledi iz Dolenjske, prav lepe dohodke najrevnejšim in celo otrokom in starim ljudem. Cena zdravilnih zelišč pa je v veliki meri odvisna od pravilnega spravljavanja, kar nam lepo pokaže zeliščni oddelek.

Oddelek za prehrano je opremljen Prehranjevalni zavod Visokega Komisariata tako, da živo ponazarje vse, kar se tiče te danes tako aktualne panoge. Od preproste kmečke prehrane pa do kolektivnih kuhinj vidimo pot naše prehrane.

Vinarska razstava zaključuje to zares lepo uspelo revijo našega kmetijstva in bo pokušnja vina pokazala, da pridelava tudi naša pokrajina kvalitetna vina, ki so nam lahko v ponos. Vinogradnik najde tukaj mnogo pobud in opominov, ki streme vsi za tem, da bi se raven našega vinogradništva še vedno dvigala.

Kmetijska razstava Ljubljanske pokrajine je važen doprinos k izboljšanju našega kmetijstva kakor tudi k boljšemu razumevanju nekmetijskih slojev za možnosti in težnje našega kmetijskega stanu. V eni uri se danes lahko naučimo tukaj temeljito tistega, za kar bi potrebovali sicer leta in leta.

Znižane vozne na železnici

se bodo mogli poslužiti vsi, ki bodo potovali na letošnji Ljubljanski velesejem. Velesejem bo od 4. do 13. oktobra. Na odhodnih postaji se kupi cela vozna karta do Ljubljane, in sicer med 1. in 13. oktobrom z veljavo 13 dni za brezplačen povratek. Vsak obiskovalec dobi na velesejmu brezplačno potrdilo o obisku pri blagajni, ko si nabavi vstopnico, ki stane za enkratni obisk L. 4.—, za 10 obiskov pa L. 15.—.

Krušni obroki v Evropi

V posameznih evropskih državah je kruh takole racioniran:

V Nemčiji po starosti prebivalcev: do 6 let 175, od 6 do 10 let 242, od 10 do 20 let 370, nad 20 let 320 gramov, za težake 520, za nočne delavce in one, ki delajo nad 10 ur dnevno, pa 400 gramov.

V Franciji po starosti: do 3 let 100, od 3 do 6 let 200, od 6 do 13 let 275, od 13 do 20 let 350, od 20 do 70 let 250, nad 70 let 200 gramov, za ročne delavce in težake pa 350 gramov.

V Španiji po dohodku družin: do 300 pezet 340, od 300 do 800 pezet 240, za družine z dohodkom nad 800 pezet pa 160 gramov.

Na Finskem in v Vatikanskem mestu je dnevni obrok za vsako osebo 300 gramov.

Na Švedskem 215 gramov.

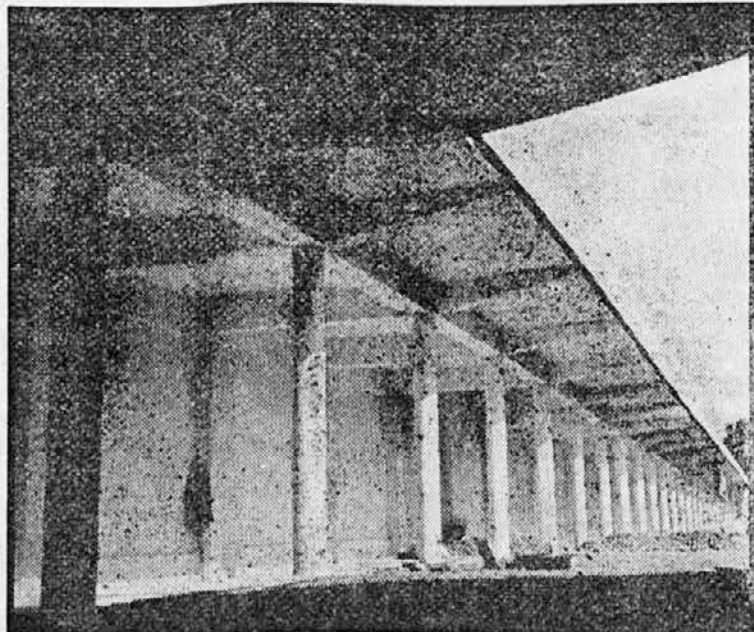
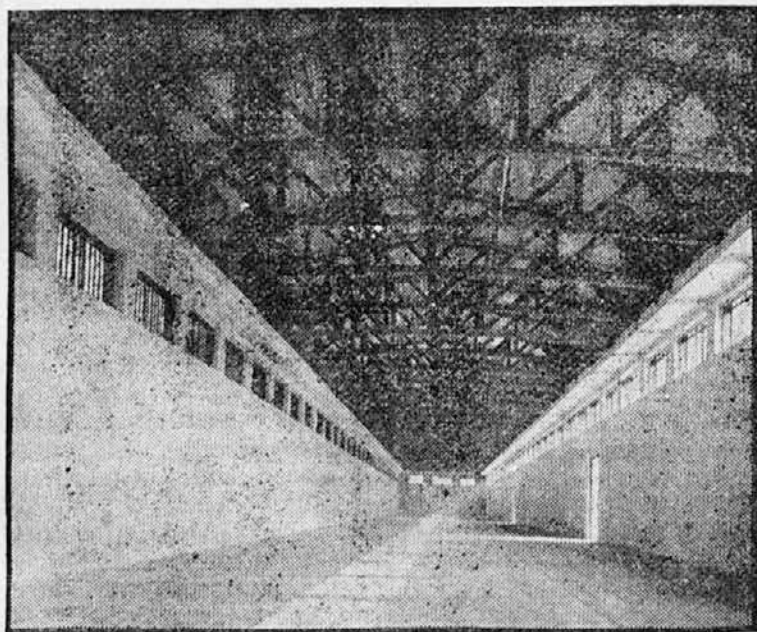
Na Danskem so obroki določeni približno tako kakor v Franciji.

V Švici je določena mesečna potrošnja krušnega žita.

V Bolgariji se morajo potrošniki prijaviti pri svojem običajnem dobavitelju in nakupi so omejeni.

V Romuniji je ob ponedeljkih in torkih prepovedana prodaja kruha, dobi se pa tedaj koruzna moka za polento.

V Grčiji je dnevni obrok nekaj nad 200 gramov.

Novi velesejski paviljoni znotraj in zunaj

Fiera di Lubiana

4 - 13 ottobre 1941 - XIX

Ljubljanski velesejem

4. - 13. oktobra 1941 - XIX

MOTO BENELLI

Gomme Pirelli - Carburatore Dell'Orto - Olio Mobilolio
LA VINCITRICE DEL T. T. INGLESE 1939 cat. 250 cc.

Presenta al posteggio N° 100-103 - Pad. C.

Motocarro BENELLI 500 cc. tipo B
 portata netta q.li 10 con gomme 5.50×15 tipo trasporto

Motociclo BENELLI 250 cc. turismo
 telaio elastico

Motociclo BENELLI 250 cc. sport
 telaio elastico

Motociclo BENELLI 500 cc. valvole
 laterali telaio elastico

Pnevmatike Pirelli - Razplinjač Dell'Orto - Olje Mobiloil
ZMAGOVALKA T. T. ZA ANGLIJO 1939 kat. 250 cm³

Razstavlja v ložah št. 100-103 - Paviljon C.

Motorni voz BENELLI 500 cm³ tipa B
 čiste nosilnosti 10 q s transp. gumami 5.50×15

Motorno kolo BENELLI 250 cm³
 s prožnim turist. sedežem

Motorno kolo BENELLI 250 cm³
 s prožnim športnim sedežem

Motorno kolo BENELLI 500 cm³ stranske
 zaklopnice prožni sedež

Listini e cataloghi a richiesta * Ceniki in katalogi na zahtevo

FABBRICA MOTOCICLI •• TVORNICA MOTOCIKLOV

FRATELLI BENELLI - PESARO

L'Azienda Generale Italiana Petroli e le sue filiazioni

Italijansko Generalno Petrolejsko Podjetje in njemu pridružena podjetja

L'Azienda Generale Italiana Petroli — A. G. I. P. — fu costituita nel 1926 per iniziativa del Governo fascista. Alla formazione del suo capitale di 100 milioni e dei successivi aumenti, fino all'attuale ammontare di 500 milioni, hanno partecipato: il Ministero delle Finanze, nella misura del 60%; l'Istituto Nazionale delle Assicurazioni e l'Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale col 40%.

Questo grande Ente propulsore e coordinatore in ogni ramo dell'attività petrolifera, opera in Italia, Albania, A. O. I., nelle Colonie e all'Estero, a partire dalle ricerche del petrolio greggio fino alla distribuzione dei prodotti finiti.

Le ricerche d'idrocarburi liquidi e gassosi del sottosuolo nazionale, richiedendo ingenti spese ed essendo molto aleatorie non potevano essere comprese nell'ordinario bilancio dell'Azienda e fu perciò deciso di attuarle con fondi stanziati a parte nel bilancio del Ministero delle Corporazioni. Il più recente stanziamento, di 125 milioni, fu fatto nel 1940 per potenziare maggiormente le ricerche di petrolio e di gas, assicurandone il proseguimento con criteri scientifici e tecnici modernissimi per un ulteriore periodo che si protrae fino al giugno 1945.

Per l'esperienza acquisita dall'A. G. I. P. in tali ricerche in Italia, in Romania, nell'Iraq, dell'A. O. I. e in Libia, lo Stato può ormai contare su un potente organo specializzato anche ai fini della nostra espansione, come lo prova il nuovo compito affidatole di continuare la ricerca e lo sfruttamento del petrolio in Albania, fino al giugno 1940 di competenza del Ministero delle Comunicazioni.

Nel campo della lavorazione del petrolio l'A. G. I. P., che inizialmente operava soltanto a mezzo della sua affiliata R. O. M. S. A. di Fiume — nota per la speciale produzione di lubrificanti — attuò anche l'impianto di una grande raffineria a Porto Marghera, oltre a partecipare all'attività dell'Azienda Nazionale Idrogenazione Combustibili (A. N. I. C.).

Per il trasporto del petrolio dai porti di origine ai depositi costieri, l'A. G. I. P. tra il 1939 e il 1940, completava la costruzione di grosse motocisterne, della portata utile di 14.000 tonnellate ciascuna, in aggiunta alla piccola flotta posseduta in precedenza.

Per ciò che concerne il deposito e la distribuzione dei prodotti petroliferi in Italia, l'A. G. I. P. dispone oggi di vari grandi depositi costieri e fluviali, di numerosi depositi interni, di alcune migliaia di distributori automatici e di un numero adeguato di automobili, autocarri, caribotti e vagoni cisterna, oltre agli impianti di deposito e di distribuzione dell'A. O. I. e dell'Albania.

Con decreto del gennaio 1941 è stata attribuita all'A. G. I. P. la funzione di organo unico esecutivo dell'Ufficio combustibili liquidi istituito presso il Ministero delle Corporazioni. Essa esercita e sviluppa così, efficacemente, in un periodo di emergenza, nell'interesse superiore della difesa e dell'economia nazionale, quelle funzioni di organo statale di distribuzione e controllo del mercato già assegnatole fin dalla sua costituzione.

Notevole è l'attività dell'A. G. I. P. all'Estero ove ha gruppi affiliati e più specialmente in Romania, Ungheria e Croazia.

L'Azienda Generale Italiana Petroli — A. G. I. P. — (Italijansko generalno petrolejsko podjetje) je bilo ustanovljeno na pobudo fašistične vlade. Pri sestavi njegove stomilijonske glavnice, z naknadnimi poviški na sedanjih 500 milijonov, so bili udeleženi: Finančno Ministrstvo s 60%, Nacionalni zavarovalni zavod in Fašistični nacionalni zavod za socialno zaščito pa s 40%.

Ta velika ustanova, ki pospešuje in ureja vse panoge petrolejskega udejstvovanja, posluje v Italiji, Albaniji, Italijanski vzhodni Afriki, v kolonijah in v inozemstvu, začeni z raziskovanjem surovega petroleja do dobavljanja končnih proizvodov.

Raziskovanje tekočih in plinskih hidrokarburonacionalnega podzemlja zahtevajo ogromnih stroškov in z ozirom na to, da so zelo tvegana, se niso mogla sprejeti v redni proračun podjetja; bilo je zato odrejeno, da se udeležijo s posebnimi dekretiranimi fondi v proračunu Korporacijskega Ministrstva. Najnovejša odobritev 125 milijonov se je izvršila l. 1940. zaradi večjega pospeševanja petrolejskih in plinskih raziskovanj ter je zagotovila njihov razmah z najmodernejšimi znanstvenimi in tehničnimi kriteriji za nadaljnjo dobo, ki se podaljša do junija 1945.

Z izkušnjami, ki si jih je A. G. I. P. pridobila pri teh raziskovanjih v Italiji, Romuniji, Iraku, v Italijanski vzhodni Afriki in v Libiji, Država zdaj že lahko računa z mogočnim, specializiranim organom tudi za našo ekspanzijo, kakor dokazuje nova naloga, ki ji je bila podeljena, namreč da nadaljuje z raziskovanji in z izkoriščanjem petroleja v Albaniji, ki je bilo do junija 1940. v kompetenci Prometnega ministrstva.

Pri čiščenju petroleja je A. G. I. P., ki je delovala prvotno le po svoji podružnici R. O. M. S. A. na Reki, ki je znana po specialnem izdelovanju maščob za mažo, ustanovila veliko čistilnico (rafinerijo) v Porto Margheri, poleg tega, da se je udeleževala pri Nacionalnem podjetju za hidrogenizacijo goriv (A. N. I. C.).

Za prevoz petroleja od izvirov do obrežnih skladišč je A. G. I. P. med l. 1939. in 1940. dovršila zgradnjo velikih motocistern, vsake po 14.000 ton zmogljivosti, dodatno k mali floti, ki jo je imela že od prej.

Kar se tiče skladišč in izdelovanja petrolejskih izdelkov v Italiji, razpolaga A. G. I. P. danes z nekajimi velikimi obrežnimi in rečnimi ter številnimi notranjimi skladišči, z nekajimi tisoči avtomatskih razdeljevalcev in s primernim številom avtomobilov, kamionov, tankov, cisternskih vagonov poleg skladiščnih in razdeljevalnih napeljav v Italijanski vzhodni Afriki in v Albaniji.

Z dekretom od januarja 1941 je bila A. G. I. P. podeljena funkcija edinega eksekutivnega organa Urada za tekoča goriva, ustanovljenega pri Korporacijskem ministrstvu. Tako deluje A. G. I. P. ter v interesu narodne obrane in gospodarstva uspešno razvija v dobi razmaha tiste funkcije državnega organa za razdeljevanje in tržno kontrolo, ki so ji bile dodeljene že pri njeni ustanovitvi.

Pomembno je delovanje A. G. I. P. v inozemstvu, kjer ima afilacije, zlasti v Romuniji, na Madžarskem in v Hrvaški.

Iz italijanskega gospodarstva

Italijanska produkcija aluminija bo dosegla letos že 50.000 ton, lani pa je znašala okrog 40.000 ton. Od l. 1935., ko je znašala komaj 13.900 ton ali 2% svetovne proizvodnje, se močno dviga ter bo prihodnje leto gotovo dosegla 60.000 ton.

Finmare, velika italijanska paroplovna družba izkazuje za letošnje poslovno leto 53,2 milijona lir čistega dobička, dividenda pa bo znašala spet 5,5%, kakor je znašala za poslovno leto 1939/40.

Italijanski konzulat je bil ustanovljen v Segedinu na Madžarskem, v Subotici in Novem Sadu pa bosta v kratkem ustanovljena italijanska kulturna instituta.

Italijanski konzulat v Dubrovniku je bil pred kratkim povišan v generalni konzulat.

Uradne ure italijanskih bank so bile 1. oktobra prilagojene uradnim uram državnih uradov. Banca d'Italia uraduje od 8.30 do 12., ostali kreditni zavodi pa od 8.30 do 11.30 ure.

30 italijanskih filmov bo do konca leta uvozila Slovaška, lani pa jih je uvozila samo 10.

Precej dobro vinsko trgatve v Goriški pokrajini bodo imeli v Šmartnem, Kriškem, Kozani, Vipoljah, Cerovem, St. Lovrencu, Nedrijanu, Oseku, na Vogrskem in po nekaterih krajih na Zgornjem Vipavskem ter tudi po Krasu, kjer niso imeli toče kot na Komenščini. Skupna in glavna napaka vinske trte na Goriškem je letos zapoznelost zaradi dolge zime in zelo hladne pomladi.

Odkupne cene za kensumna vina, ki jih morajo imeti v kletih vinski trgovci in točileci, so bile te dni določene. Za vinogradnike je določena odkupna cena 23.50 lire za hektolitrsko stopnjo, pri čemer se pa odbije 2.50 lire v korist sklada za pridobivanje alkohola iz vina. Ta nova cena bo veljala od 15. novembra 1941, do 14. novembra 1942.

Prodaja novega vina v Trstu do konca tega meseca ni dovoljena.

Šole za vaje v Ljubljani

Bodočnost vsakega stanu in poklica je predvsem odvisna od splošne izobrazbe in strokovne izobrazbe in strokovne usposobljenosti naraščaja. Zato so strokovne nadaljevalne šole tako velikega pomena. V vsej Ljubljanski pokrajini je 24 strokovnih nadaljevalnih šol, od teh pa ima Ljubljana sama 8 nadaljevalnih šol za vaje v industriji, trgovini in obrti. Od 8 ljubljanskih šol za vaje delujejo samo tri kot samostojne učne ustanove strokovnih združenj: Trgovska strokovna nadaljevalna šola Združenja trgovcev v Trgovskem domu, Gostilničarska strokovna nadaljevalna šola na Privozu in Grafična strokovna nadaljevalna šola. V preteklem šolskem letu je imela prva 105 vajencev in 127 vajenk, druga 24 vajencev in 5 vajenk, tretja pa 23 vajencev.

Pod okriljem mestne občine deluje pet nadaljevalnih šol, ki združujejo po več sorodnih strok. Na Ledini je strokovna nadaljevalna šola za mehanično-tehnične obrti, ki je štela ob koncu šolskega leta 389 učencev, splošna strokovna na-

»Vojni vrtovi« v tržaških mestnih parkih so dali letos dobri pridelek, ki je bil dobrodošla pomoč revežem. Za prihodnje leto pripravljata mestna občina še večjo akcijo za obdelovanje zemlje, ki še ni bila izrabljena.

Nagrade za peko najboljšega kruha iz enotne moke so bile razpisane v Trstu. Nagrad od 10.000 do 2000 lir bodo poleg mojstrov deležni tudi pekovski pomočniki.

daljevalna šola na Vrtači je imela 122 vajencev in 102 vajenk, strokovna nadaljevalna šola za moško oblačilno obrt, ki je pod streho prulske šole, 268 vajencev in 4 vajenke, ženska strokovna nadaljevalna šola za oblačilno obrt v Šentjakobski šoli 349 vajenk, v ljudski šoli na Grabnu pa je nadaljevalna šola za stavbne obrti, ki jo je obiskovalo 211 vajencev.

Na teh petih strokovno nadaljevalnih šolah je bilo vpisanih 1609 vajencev in vajenk, ob koncu šolskega leta pa jih je ostalo 1445. Učni smoter je dosegel 1295 vajencev in vajenk — 89,69%, neopisanih pa je bilo 10,31%. S šolskimi upravitelji vred je poučevalo

na teh šolah 91 učiteljev in učiteljic.

Če računamo, da je štela Ljubljana med šolskim letom okrog 89.000 prebivalcev, je število 1445 učencev na nadaljevalnih šolah, ki so pod okriljem mestne občine, sorazmerno nizko. Število učencev je le 1,6% mestnega prebivalstva.

Vajenci in vajenke po strokah

Med mehanično-tehničnimi obrti je bilo največ vajencev iz ključavničarske stroke, 68 se jih je učilo splošnega, 39 pa strojnega ključavničarstva. Na drugem mestu so bili mehaniki (65), potem pa so sledili kleparji (40), elektrotehniki (39), instalaterji (34), livarji (11), kovači (10), kotlarji (8), kovinski strugarji (7), podkovni kovači (6), po 2 vajenca pa sta zastopala naslednje stroke: modelno mizarstvo, puškarstvo, radio-tehniko, stiskanje kovin in bandažo.

Med vajenkami je bilo največ šivilj in frizerk. Žensko strokovno nadaljevalno šolo za oblačilne stroje je obiskovalo 225 šiviljskih vajenk. Na splošni strokovni nadaljevalni šoli na Vrtači, kjer je bilo 41 mladih pekov, 32 brivcev, 28 mesarjev, 15 vrtnarjev in 9 slaščičarjev, se je učilo 99 frizerk. Ostali ženski obrtni poklici so bili v šolah zastopani takole: 49 modistk,

50 pletilj, 7 vezilj, 3 fotografske vajenke in 1 dežnikarica.

Na šoli za moške oblačilne obrti je bilo 105 krojaških, 31 čevljarških, 19 tapetniških in 16 krznarskih vajencev. V umetni obrti je bilo 21 soboslikarskih, 7 pasarskih, po dva ščetarska, zlatarska in draguljarska ter 1 klobučarski vajenec.

V šoli za stavbne obrti je bilo po 72 mizarjev in zidarjev, 25 tesarjev, 11 pečarjev, 8 cementarjev, 4 dimnikarji, 6 strugarjev, 3 stuka-

Prispevki za vaješke šole

Od vseh prispevkov za vzdrževanje petih nadaljevalnih šol je dala mestna občina 33,97%, biv. banska uprava 31,6%, šolnina vajencev 29,39%, Zbornica za TOI 3,95%, deset obrtniških združenj pa 1,09%. Proračun za šolsko leto 1940.—41. znaša 245.740 lir, v prejšnjem šolskem letu pa je bilo 1.240.892 din dohodkov in 1.240.398 din izdatkov.

V šolskem letu 1939.—40. je bilo kupljeno zemljišče za šolsko poslopje ob Linhartovi cesti, ki meri 11.210 m² in je zdaj vredno okrog 1.681.000 lir. Potrebno bi bilo, da bi dobili čimprej vsem zahtevam ustrezajoče ter dobro opremljeno šolsko poslopje za nadaljevalne šole, ki so zelo potrebne za napredek obrti in industrije.

Iz združnega registra

Zveza mlekarških zadrug v Ljubljani se imenuje odslej: Mlekarška zveza v Ljubljani. Vpišejo se naslednji novi člani upravnega odbora: Stanko Lenarčič, Nova vas, Anton Bedenčič, Bičje, Ivan Patermost, Rašica, Ivan Gavtrož, Zado-brava in Jože Stritar, Vel. Lašče.

"Casa del tessuto"
J. C. Mayer, Ljubljana

lana
seta
flanella
tessuti stampati

volna
svila
barhent
tisk

„Miša kvalitetne manufakture“

tendaggi
tappeti
linoleum

zaveze
preproge
linolej

Per merce di
concorrenza ri-
volgetevi al no-
stro negozio —
Via Wolfova

Za cenejše bla-
go vodimo po-
sebni oddelek v
Wolfovi ulici

Pridelek sliv v Bosni

je po vesteh zagrebškega »Novega lista« najbolj razočaral travniški okraj, kjer so mnogokrat dosegli pridelek do 300, letos pa samo 100 vagonov sliv. Oblasti posvečajo sadjarstvu veliko pozornost, predvsem pa se trudijo, da bi sadjarje zavzele za strokovnjsko sušenje sadja. Samo v travniškem okraju bodo zgradili in uredili 10 do 12 velikih sušilnic za slive in drugo sadje. Sadjarji, ki si sami pripravljajo sušilnice za sadje, so deležni državne podpore v denarju in materialu. Bosenske slive se prodajajo na domačih tržiščih po 2 do 2.50 kun za kg.

Pridelek krompirja v Nemčiji

letos ne bo dosegel lanskega rekorda 70 milijonov ton, bo pa, kakor zatrjuje »Das Reich«, visoko nad povprečjem. Krompir je v Nemčiji že v mirni dobi posredno in neposredno tvoril 30% hrane, zdaj pa seveda še več. Tudi kot industrijska surovina ima krompir od leta do leta večjo veljavo. Leta 1937./38. so n. pr. 1,9 milijona ton krompirja porabili v tvornicah škroba, 1,6 milijona ton pri izdelavi testenin, 2,6 milijona ton pri proizvodnji špirta in je tako okroglo 6 milijonov ton krompirja služilo za industrijske surovine.

Med narodi, ki uživajo krompir, so Nemci že v mirni dobi dosegli prvo mesto z dnevnim obrokom 520 gramov na osebo, dočim je bil v Angliji obrok krompirja 275, v Zedinjenih državah pa samo 95 gramov.

Članek poudarja, da se mora s krompirjem varčevati in da se naj zaradi tega v restavracijah in gostilnah prepove lupljenje krompirja s stroji. Če se lupi krompir z navadnim nožem, gre v zgubo 15 odstotkov, pri lupljenju s strojem pa 30%. Najboljše je, če pride krompir neolupljen na mizo.

Dobra žetev v Romuniji

Romunski kmetijski minister general Jon Sidritiu je v nekem oklicu na kmetovalce podal prve uradne podatke o romunski letošnji žetvi, ki je deloma za do 100% boljša od lanske. Na 2,35 milijona hektarjih se je pridelalo 245.000 vagonov pšenice, dočim je dala lanska žetev le 137.000 vagonov pšenice. Tudi pri drugih kulturah so se dosegli podobni uspehi. Tako je narasel pridelek vina od 8800 na 17.300 vagonov, graha od 7000 na 14.000, semen sončnic od 12.600 na 27.000 in sladkorne pese od 52.000 vagonov v l. 1940. na 98.000 vagonov v l. 1941.

Podrobni podatki za druge kulture še manjkajo, ker še ni žetev za vse končana, kakor n. pr. za koruzo.

Izmenjava blaga med južnoameriškimi državami

Ko je evropska vojna južnoameriškimi izvoznikom surovin in živil zaprla evropska tržišča, se je spet dvignila notranja trgovina Južne Amerike. Njena vrednost je dosegla l. 1929. že 362,83 milijona dolarjev, potem je nekaj let močno padala in se je jela spet dvigati šele l. 1935. L. 1939. je dosegla vrednost 201,41 milijona dolarjev, lani pa 235 milijonov dolarjev. Od južnoameriške notranje trgovine ima največ koristi Argentina, ki ima od vsega izvoza 45,6%, od vsega uvoza pa 43,8%.

Radio aparati, koleša in sestavne dele
se najceneje dobi pri trdki

A. Birke Ljubljana, Mestni trg 9.

Telefon 24-56

Specialna delavnica za popravila radio aparatov

HRANILNICA LJUBLJANSKE POKRAJINE

prej Hranilnica dravske banovine

Sedež Ljubljana - Tel.: 35-26, 35-27

Ekspozitura Kočevje - Tel.: 1

Izvršuje navadna in klirinška nakazila, vnovčuje čeke in nakaznice ter opravlja vse bančne posle

RAŠKA-STARÉ

manufaktura

Liubliana, Frančiškanska 3

Gospodarske vesti

Zasedanje italijansko-madžarskega gospodarskega odbora se je uspešno zaključilo. Odbor je v glavnem razpravljalo o trgovinskem prometu med Italijo in Madžarsko.

Hrvatski trgovinski minister je določil novo prodajno ceno za koruzo. Suha koruza z do 14% vlage se sme prodajati po 350 kun za 100 kg, sveža nova koruza, ki ima več vlage pa po 250 kun. Cena sveže koruze se bo postopoma zviševala, dokler ne bo čisto suha dosegla 350 kun.

Letošnjo letino sladkorne pese v Srbiji cenijo na 8500 do 9500 vagonov. Srbija je pripravljena odstopiti nekaj tisoč ton sladkorja Hrvatski, če dobi v kompenzacijo kurivo.

Tvornica aluminija v Beogradu, ki je imela svojo tovarno v Lozovcu pri Šibeniku, je prenesla svoj sedež v Zagreb.

Najvišji svet za kmetijstvo se ustanovi na Bolgarskem. Svet bo odločal o najvažnejših kmetijskih

vprašanjih. V svetu bodo tudi zastopniki raznih kmetijskih organizacij.

Vrvi iz koruzne slame so začeli uporabljati za zavijanje tobaka na Bolgarskem, ker je začelo primanjkovati vrvi iz lanu. Cena koruzne slame je določena na 1 lev za kg.

560 ha močvirnatih zemlji v bližini Ruščuka namerava bolgarska vlada osušiti ter je v ta namen dovolila kredit 45 milijonov levov.

Bolgarski izvoz se je v juliju v primeru z lanskim zvišal po vrednosti od 496 na 711, uvoz pa od 586 na 958 milijonov levov. Trgovinska bilanca Bolgarske je bila torej v juliju pasivna za skoraj 250 milijonov levov.

Da se odpravi vedno bolj občutno postajajoče pomanjkanje usnja, je bolgarska vlada odredila, da se morajo vse goveje kože registrirati in oddati v okrajnih skladiščih. Usnjarne morajo vse nakupe in prodaje kože ter usnja zapisati. Strogo izvajanje teh predpisov naj prepreči tihotapstvo s kožami.

Letošnji pridelek tobaka na Bolgarskem bo zaradi suše za 20% manjši od lanskega.

Celotno premoženje Židov v Romuniji je bilo ocenjeno na 200 milijard lejev. Romunska vlada je dosedaj razlástila za 50 milijard židovskega premoženja. V Bukarešti so imeli Židje 8440 hiš, v vsej Romuniji pa 33.440.

Pri 18. septembra zaključenih trgovinskih pogajanjih med Slovaško in Nemčijo so bile zopet vpostavljen stare cene, ki so bile lani znižane za 8%. Za trdi les pa so bile določene le okvirne cene, ki niso obvezne ne za kupca in ne za prodajalca.

Dogovor o carine prostem blagovnem prometu med Češko-Moravsko in Slovaško je potekel koncem septembra. Računajo, da bo dogovor znova podaljšan.

Dodeljevanje goriva je bilo na Slovaškem racionirano. Za čas od 15. oktobra do 15. aprila je dovoljeno za enosobna stanovanja (s kuhinjo) v hišah, ki nimajo centralne kurjave 5 stotov premoga ali koks in 15 stotov drv, za dvosobna stanovanja 700 kil premoga ali koks in 2000 kil drv, za tri- in večsobna stanovanja pa 1000 kil premoga ali koks in 3000 kil drv.

Premog se sme nadomestiti z drvmi v razmerju 1 stot premoga je 2,5 stota drv, ni pa dovoljena obratna zamenjava.

532 vagonov raznih industrijskih odpadkov so zbrali na Slovaškem v letošnjem I. polletju. Za te odpadke je plačala firma, ki je zbirala te odpadke, 2,2 milijona Ks. Od zbranih odpadkov je bilo 430 vagonov starega železa, 90 vagonov litega železa, 6 vagonov steklenine in 3 vagoni kavčuka. Pričakujejo, da bo dala nabiralna akcija v 2. polletju še boljše uspehe, ker se bo akciji pridružila tudi Hlinkova mladina.

Do srede septembra je bila na Slovaškem odrejena likvidacija 8275 židovskih podjetij in je bila večina teh likvidacij že končanih. Samo še 395 židovskih podjetij je še v likvidaciji.

Da bi se povečala ovčereja, je slovaška vlada uvozila iz Nemčije 50 plemenskih merino-ovc.

Svicarski zvezni svet je odobril trgovinski pogodbi med Švico in Nemčijo ter Slovaško.

Nove omejitve petrološke bencina so bile odrejane na Madžarskem.

Od 1. oktobra dalje se bo oddajala na karte le polovica do takrat dovoljene količine. Osebnih avtomobilov se smejo v bodoče uporabljati le za poslovne vožnje.

O preskrbi s kovinami

piše »Das Reich« takole: Od začetka leta do avgusta je dala svetovna proizvodnja kositra 147.900 ton, lani v prvih sedmih mesecih pa 125.100 ton. Velik del proizvodnje so prevzele Zedinjene države, ki so uvozile letos 93.000, lani pa 58.000 ton kositra.

Švedska proizvodnja bakra, ki je l. 1938. znašala 7000 ton, se je zvišala na letnih 12.500 ton. V zadnjem času izkoriščajo nekatera nova ležišča bakrenih rud, med katerimi je najvažnejše ležišče v Vaesterbottenu, kjer so v globini 160 do 240 m našli rude, ki imajo 3% bakra.

Izvoz železnih in jeklenih izdelkov iz Zedinjenih držav se v zadnjih desetih mesecih zmanjšuje. Avgusta leta 1940. je znašal 1.046.000 ton, letos januarja 654 tisoč ton, pred tremi meseci pa samo še 399.000 ton. Pri tem je najbolj prizadeta Anglija, ki je lani avgusta dobila iz Zedinjenih držav 664.000 ton ali blizu dve tretjini vsega severnoameriškega izvoza železnih in jeklenih izdelkov.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Frančiškanska ulica 6, telefon št. 23-12

Vas preskrbi z lepim tiskom

njena knjigarna v Ljubljani

Frančiškanska ulica 6, telefon št. 33-97

Vas postreže s knjigami za vsakovrstno rabo, šolskimi ter pisarniškimi potrebščinami za pisarne, šolo in dom. — Svetlopisni papir „JASNIT“

Zaloga galanterijskega blaga na debelo in drobno

tvrdka

Ivan Samec Ljubljana

G R O M
Š P E D I C I J A

LJUBLJANA, C. Soške divljije 14/I.
NASLOV BRZOJAVKAM: „GROM“. TELEFON INTERURBAN ST. 24-54

Zastopstva v vsch večjih mestih v tu- in inozemstvu. Zastopniki družbe spalnih vozov S. O. E. za ekspresne pošiljke. Vse potrebne informacije brezplačno

Cenjenemu občinstvu se priporoča

A. Žibert

Trgovina s čevlji in modnim blagom

Ljubljana, Prešernova ulica

Rudolf Berger

trgovina usnja, čevljarških potrebščin in surovih kož

Novo mesto

Priporoča se

Julij Kobé

Novo mesto

Naročajte »Trgovski list«!

Ivan Medic

Novo mesto

Josip Košir

manufakturna trgovina

Novo mesto

Industrija papirja in kartonaže

J. BONAČ - SIN

Ljubljana, Čopova ulica št. 16

Vsakovrstna kartonaža, papirna in kartonska embalaža, papirne servijete, toaletni papirji, registritori, mape, parafinirane čaše za med in slično, tekstilne stročnice

Telefon: 23-07, 34-81

Se priporoča za obilen poset tvrdka

F. M. SCHMITT, LJUBLJANA

Pred Škofijo 2
Na debelo

Lingarjeva 4
Na drobno

Telefon 23-57

SE PRIPOROČA
ZA NAROČILA

TRGOVSKIH, URADNIH

IN DRUGIH TISKOVIN

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA / GREGORČIČEVA ULICA 23

LASTNA KNJIGOVEZNICA / TELEFON 25-52

Franc Kastelic

Novo mesto

Špedicija **TURK**

Prosto javno skladišče

prevosna

Skrbništvo vseh uvoznih in izvoznih pošilk in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija pravilnosti zaračunavanja carine in vse informacije brezplačno. Vilharjeva c. 35 (nasproti nove carinarnice) Tel. 24-59

LJUBLJANA

Posredništvo vsakovrstnega blaga, kuriva, strojev, sešitve v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi in avtomobili in to hitro ter po nizki ceni. Masarykova c. 9 (nasproti tovarnega kolodvora) Tel. 21-57

prevosna

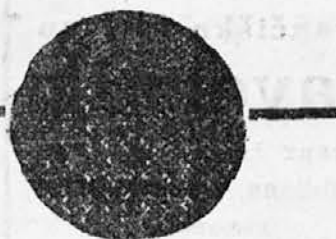
Vstavljanje raznega blaga, kakor tudi pohištva v lonce, mestne trošarine in uvoznine prostem javnem skladišču. Oskrba lakso-povzetti. Kotnikova ulica šte. 12 (nasproti mestne elektrarne). Telefon 30-75

Šalamun & Lampe

manufaktura na debelo

LJUBLJANA

Frančiškanska 4, tel. 37-89

Pletenine

F. & M. ROZMAN

LJUBLJANA

Gosposka ul. 4

Židovska ul. 7 — Tyrševa c. 5 „Slavija“

Specialna zaloga platna, belega in pralnega blaga

Robert GOLI

LJUBLJANA

Selenburgova ul. 3

Naročajte in širite „Trgovski list“!

MODNA TRGOVINA

T. EGER

LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA 2

Priporoča cenj. damam in gospodom krasne, ravno dospele novosti modnih predmetov v veliki izbiri po zelo ugodnih cenah. — Oglejte si

NAŠE IZLOZBE!

VOJNOVIĆ & Cie

Ljubljana - Vič

Tvornica kisika in vijakov

TVORNICI KVASA

nova

in najmoderneje urejena

AKCIJSKA DRUŽBA ZA KEMIČNO INDUSTRIJO
LJUBLJANA

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVLJENA LETA 1900

Vam je na razpolago za provajanje vseh transakcij v zvezi z zaključki na Ljubljanskem velesejmu in izvršuje vse vrste bančnih poslov, ki se tičejo Ljubljanske pokrajine

POSLOVNE ZVEZE
z vodilnimi bančnimi zavodi v vsej Kraljevini

Pri nakupu vsakovrstnega manufakturnega blaga Vam priporočamo znano veletrgovino

R. MIKLAUC - „PRI ŠKOFU“
LJUBLJANA, Lingarjeva ulica 3 - Pred Školijo 3

Ustanovljeno leta 1869

Telefon šte. 29-09

Trgovina na drobno v pritličju — na debelo v I. nadstr.

Brata Moskovič

LJUBLJANA

Veletrgovina usnja

Stalno skladišče strojarskih maščob strojil in usnjarskih kemikalij

Ustanovljeno leta 1888

Telefon šte. 25-15

Priporoča se

manufakturna veletrgovina

F. HREHORIČ, LJUBLJANA

Tyrševa cesta 28

SLOVENIA TRANSPORT

ŠPEDICIJSKO IN TRANSPORTNO POD-
JETJE ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO

Zastopstva in korespondenč v vseh industrijskih in trgovskih centrih

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C.

JOS. L. ŠILIN

Telefoni: Špedicija in tarifni biro: 27-18, 37-18
Carinska pisarna: 37-19 — Po uradnih urah 24-19

Poštni predal 239 - Čekovni račun pri poštni hranilnici v Ljubljani 14.650 - Naslov za brzojavke:
Slovenia transport

UVOZ

IZVOZ

Vetrami — porcellana
Steklo — porcelan

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Tyrševa c.10

Telefon 24-78

VELEŽGANJARNA

Tvornica likerjev, ruma, vinjaka, vina-vermuta,
bermeta, malinovca iz gorskih malin in kisa

Viktor Meden, Ljubljana

Celovška cesta šte. 10 — Telefon št. 20-71

Frančiška in Ivan

Javornik

mesar in delikatesa
Ljubljana, Domobranska 7

Podružnice:

Wolfova ulica št. 12
Stojnica šolski drevored
Dolenjska cesta 49
Miklošičeva cesta 17
(Vzajemna palača)

KNJIGOVEZNICA

LJUDSKE

TISKARNE

reg. zade. 2. a. zvez.

LJUBLJANA

KOPITARJEVA 6

*
Nudi po izredno nizkih
cenah: Salda konte, štra-
ce, journales, šolske zvez-
ke, mape, odjemalne
knjižice, risalne bloke
itd.

Prilporeča se

manufakturna trgovina

A. ŽLENDER

LJUBLJANA

Mestni trg 22

IVAN VRBINC

Ljubljana, Kolodvorska 8 - Telefon 42-98

Stavbeni, pohištveni pleskar, ličar in soboslikar
Se prilporeča za vsa v to stroko spadajoča dela — Izdelava zelo solidna in po zmernih cenah

Vse pisarniške stroje
in potrebščine dobavi

The Rex Co.

Ljubljana

Gradišče št. 10

Telefon št. 22-68

A. ŠARABON & CO.
LJUBLJANA

Uvoz kolonijalne robe

Veletrgovina s specijalo

Veleprazarna za kavo

Mlini za dišave

Glavna zaloga rudni-
skih voda

Brzojavni naslovi:
ŠARABON LJUBLJANA
Telefon št. 26-68

Predno obesite oz.
kupite nove zavese,
si oglejte izložbe
trvdke

A. & E. SKABERNÉ

LJUBLJANA

Poseben oddelek za linolej, zavese itd.

Emettiamo degli assegni circolari del Credito
Italiano, facciamo delle rimesse di denaro e
tutte le altre operazioni di banca per tutte
le piazze d'Italia

Istituto di Credito per

Commercio ed Industria,

Lubiana, Prešernova 50

Izstavljamo cirkularne čeke na Credito
Italiano, izvršujemo bančna nakazila ter
vse ostale bančne posle po vsej Italiji

Kreditni zavod za trgovino

in industrijo

v Ljubljani, Prešernova 50